
HÍRES BŰNÜGYEK, TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK

KOVÁCS ISTVÁN

Kitartottság bűncselekmény nyomozása

Az elmúlt évek tendenciái azt mutatják, hogy a globalizált és felgyorsult világ hozzájárult a bűncselekmények világméretűvé válásához, így a nemzetközileg szervezett szexipar részeként megélenkült az emberkereskedelem is. A munkanélküliség, a kilátástalanság, a szegénység, a lehetőségek hiánya, a fejlődő és a fejlett országok közötti különbségek hozzájárulnak a nők tömeges elvándorlásához, a kiszolgáltatottá válásukhoz.

Leleményességükkel az emberkereskedőknek mindig sikerül olyanokat találniuk, akik a külföldi munkavállalás reményében hajlandók kockáztatni.

Ez az oka annak, hogy a gazdagabb nyugati országok piacán megjelennek a különleges, más kultúrában nevelkedett nők, akiket igen egyszerű kizsákmányolni, rabszolgaként tartani, mert kénytelenek magukat rábízni a futtatóikra, alávetni magukat az akaratuknak. Ez a szituáció teszi őket védtelenné, kiszolgáltatottá, míg az elkövetőket gazdaggá, sikeressé, kitartottá.

Feljelentés és nyomozás

A Budapesti Rendőr-főkapitányság egyik helyi szerve *R. K.* feljelentése alapján eljárást folytatott a büntető törvénykönyv 286. § (1) bekezdésébe ütköző és a szerint minősülő kitartottság büntett elkövetésének megalapozott gyanúja miatt *H. D.* ellen.

A feljelentő személyesen kereste fel a rendőrkapitányságot, és írásban tett feljelentést. Tekintettel arra, hogy a feljelentésben szereplő tényállás felvetette az említett bűncselekmény megalapozott gyanúját, valamint a feljelentő a terheltet is megnevezte, így a nyomozó hatóság szignálójó parancsnoka a vizsgálati osztály munkatársaira bízta a feljelentés lényeges és összes körülményének a felderítését.

Mivel a feljelentés nem tartalmazta a nyomozás szempontjából lényeges összes körülményt, ezért *R. K.*-t tanúként idézte a hatóság. A feljelentő azonban élettársi kapcsolatban élt a terhelttel, így a tanúvallomás megkezdése előtt a nyomozó hatóságnak figyelmeztetnie kell arra, hogy a tanúvallomást

megtagadhatja, hiszen a terhelt hozzátartozója. A hozzátartozó fogalmát a polgári törvénykönyv 685. §-a határozza meg.

A tanúkihallgatásán elmondta, hogy nehéz gyermekkorra volt, és hamar elkerült vidéki otthonából. Gyakran szidalmazták, és nem foglalkoztak vele a szülei. Amikor aztán elege lett a megpróbáltatásokból és a megaláztatásokból, felszökött Budapestre. Mivel néhány hónap múlva betöltötte a tizennyolcadik életévét, ezért a szülei már nem kényszeríthették arra, hogy velük éljen.

Budapesten nehéz volt a megélhetése, albérletet kellett fizetnie, a munkájával nem keresett annyit, amennyi elegendő lett volna egy átlagos, normál életszínvonal fenntartására. Több helyen is próbált állást keresni, de a nap 24 órája sem lett volna elég arra, hogy váltásokról váltásra ugráljon.

Budapesten egy lepukkant környéken talált albérletet, és hamar barátokra, ismeretségekre tett szert. Így történt, hogy megismerkedett H. D. húgával, H. N.-nel. A két lány között barátság alakult ki, és a lány bemutatta R. K.-nak a bátyját, H. D.-t is. Hamar elmélyült a kapcsolatuk, illetve H. D. már az elején is kihasználta az érzelmi függést, a lány kiszolgáltatott helyzetét.

Mivel R. K.-nak nehézséget okozott az albérlet fizetése, ezért úgy döntöttek, hogy élettársi közösségre lépnek. A gondok akkor kezdődtek, amikor kiderült, hogy H. D.-nek nincs bejelentett munkahelye, nem dolgozik, így R. K.-nak megint egyedül kell fenntartania az albérletet. Amikor kérdőre vonta H. D.-t, miért nem járul hozzá a terhek viseléséhez, a férfi mindig kibúvókat keresett, valamint hátrította a kérdéseket.

Egyik nap viszont a férfinak az az ötlete támadt, hogy mivel R. K.-nak elég jók a külső adottságai, mi lenne, ha prostitúciós tevékenységet folytatna. Mivel a lánynak nem volt helyismerete és társas kapcsolatai, ráadásul érzelmileg függött a férfitől, ezért belement. Megállapodásuk szerint a lánynak a környező utcákban kellett állnia, és az arra járókat leszólítania, majd felajánlania a szexuális szolgáltatást.

Az aktusokra az albérletben, az utcán, időnként pedig kocsikban került sor. Az aktusokért kapott pénzt mindennap le kellett adnia H. D.-nek, aki a pénzt saját magára, illetve a szükségletek kielégítésére fordította, a lány a pénzből csak ritkán látott valamit.

A közöttük lévő érzelmi kötelék miatt R. K. belement a dologba, de rövid idő után megunta, és felismerte a saját értékeit, majd elköltözött H. D.-től, és feljelentette.

Az effajta feljelentések felvétele nagyon kétséges és veszélyes. Statisztikailag kimutatható, az érzelmi alapokon működő kapcsolatokban a feljelentőt befolyásolják bizonyos emocionális tényezők, hogy a feljelentést vonja

vissza. Itt közrejátszhat az érzelmi kötődés, a bosszú, vagy egyszerűen az a pszichológiai tényező, hogy a feljelentő már nem akarja, hogy a terheltet büntetőjogi felelősségre vonják, mivel megsajnálja, és a kapcsolatukban voltak mézeshetek is.

A nyomozó hatóság rendelkezésére állt a feljelentés, valamint a feljelentő tanúkihallgatásáról szóló jegyzőkönyv is, így a nyomozás további szakaszában be kellett határolni a végrehajtandó nyomozati cselekményeket, és elvégezni őket.

Mivel R. K. elmondta, hogy albérlésben éltek H. D.-vel, ezért szükségessé vált a főbérlet kihallgatása, ezért a nyomozó hatóság beidézte őt tanúként, hogy kiderüljön, nevezettek valóban a megjelölt albérlésben tartózkodtak, és a szexuális szolgáltatást igénybe vevők vallomása egybevág-e a megjelölt hellyel.

A főbérlet megerősítette, hogy nevezettek ott laktak, bemutatta a bérleti szerződést is. Nem volt tudomása arról, hogy az albérlők mire használják a lakást, ám az albérlési szerződést rendkívüli felmondással felmondta, jogi igényeit pedig polgári peres úton érvényesíti majd a terhelttel szemben.

A következő lépés annak bizonyítása volt, hogy R. K. milyen nem bevallott jövedelmet szerez naponta. Ennek érdekében a nyomozó hatóság tagja a hatóság által ismert személyeknek fényképről felismerésre bemutatást tartott. A kihallgatásokon többen is kétséget kizáróan kiválasztották R. K.-t mint ismert prostituáltat.

Az egyik tanú azt is megerősítette a vallomásában, hogy R. K. azt mondta neki, hogy a prostitúcióból származó jövedelmet mindig leadja otthon a barátjának, illetve eltartja őt. Ez újabb bizonyíték volt arra, hogy R. K. kétségtelenül prostitúciót folytat, valamint hogy az abból származó jövedelmet az élettársának adja, eltartva ebből a férfit. A tanú azt is elmondta, hogy nevezettek melyik albérlésben élnek, illetve hová mennek a kuncsaftokkal.

A következő nyomozati cselekmények lényege az elkövetőre vonatkozó adatgyűjtés volt. Mindig fel kell térképezni, hogy az elkövetőnek milyen a múltja, az előélete, hiszen nem tudhatjuk előre, mire lesz képes a személyi szabadságának az időleges megfosztásakor, vagy a gyanúsítottkénti kihallgatásán.

Mivel egyúttal azt is bizonyítani kellett, hogy H. D.-nek nincs jövedelme, így az adóhatóságtól kikértük az éves adóbevallását. Ezenkívül az Országos Egészségügyi Pénztártól kikértük a férfi bejelentett munkahelyének elérhetőségét.

A megkereséseinkre küldött válaszból kiderült, hogy mivel H. D.-nek sem bejelentett munkahelye, sem aktív munkaviszonya nem volt, így adóbevallást

sem nyújtott be. Ebből egyértelművé vált, hogy a férfi a P. K. által prostitúcióval szerzett jövedelemből tartatja el magát.

Mindezekon túl H. D.-ről kriminológiailag és kriminalisztikailag is fontos adatokat is be kellett gyűjtenie a hatóságnak, ezért a nyomozó keresést végzett a bűnügyi adattárakban.

Az adattárakból kiderül, hogy az illető ellen folyt-e büntetőeljárás, s ha igen, milyen kényszerintézkedést alkalmaztak. Az adattárakban a személyes adatokon túl szerepel az illető testi adottsága, ez szintén fontos tudnivaló az alkalmazni kívánt erők és eszközök bevetéséhez.

A Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatalán keresztül a nyomozó hatóságnak sikerült beszereznie H. D. összes adatát. Mindezekre azért volt szükség, hogy kiderüljön, melyik szerv folytat vagy folytatott eljárást, és az kapcsolódhat-e a jelenlegi üggyhöz.

Az előbbieket után a nyomozó hatóság az adattárakból történő lekérdezés során megállapított büntetőeljárások vonatkozásában megkereste az illetékes bíróságokat, amelyek megküldték a jogerős ítéletek másolatát. Ezekből kiderült, hogy H. D.-t jogerősen elítélték hasonló jellegű bűncselekmények miatt.

Az ügy összes körülményének felderítése után a nyomozó hatóság készen állt arra, hogy az elkövetőt elfogja, és gyanúsítottként kihallgassa. Ekkor azonban P. K. jelezte, hogy szeretné visszavonni a feljelentését.

Ez jogában állt. Mivel azonban a feljelentés megtételekor figyelmeztette őt a nyomozó, hogy milyen következményei vannak a tanúvallomás megtagadásának, hamis vád büntett megalapozott gyanúja miatt a hatóságnak intézkednie kellett az eljárásra illetékes szervhez történő áttétel iránt, így aztán a P. K. mégis kitarzott a vallomása mellett.

Büntetőeljárás-jogi szempontból a sértett vallomása nélkül is elegendő bizonyítási eszköz állt a hatóság rendelkezésére a terhelt elszámoltatásához, hiszen a nyomozó hatóság felderítési tevékenysége mindig az ügy releváns és összes lényeges körülményére ki kell hogy terjedjen, a sértett vallomása azonban kétséget kizáróan megerősítette a nyomozó hatóság alapos gyanúját, majd a helyes jogi minősítés közlését a gyanúsított kihallgatáson.

Mivel nem volt olyan halasztást nem tűrő nyomozati cselekmény, illetve nem volt a sértett vagy másnak az élete, testi épsége veszélyben vagy közvetlen veszélyben, a nyomozó postai úton beidézte a terheltet. A férfi azonban nem jelent meg a kihallgatáson, a tértivevény szerint ismeretlen helyre költözött. A második idézésre sem jelent meg, lépéseket kellett tenni az előállítás érdekében. A társosztály segítségével két járőr másnap hajnalban megje-

HÍRES BŰNÜGYEK, TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK

lent a lakcímén. A rendőri jelentésből megállapítható, hogy H. D. lakcímén a rokonai tartózkodtak, és elmondták, hogy fiuk a börtönbüntetését tölti.

A büntetés-végrehajtás nyilvántartási osztályának segítségével fény derült arra, hogy H. D. hasonló jellegű cselekmény elkövetéséért jogerős börtönbüntetést kapott. A nyomozó a védő kirendelése mellett a büntetés-végrehajtási intézetben gyanúsítottként hallgatta ki H. D.-t, aki nem kívánt vallomást tenni. Az iratismertetésen sem a sértett, sem a gyanúsított, sem a védő, valamint a jogi képviselő nem élt észrevétellel, indítvánnyal, így a nyomozó hatóság az ügyet vádemelési javaslattal lezárta.